

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 4 - Kompensācija

4 - Kompensācija

Kāds ir process zaudējumu atlīdzināšanas pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja (piemēram, lietas izskatīšana tiesā, kļūšana par civilprasītāju vai civilprasības celšana)?

Jūs varat prasīt, lai pārkāpējs atlīdzina zaudējumus, ja kļūstat par civilprasītāju kriminālprocesā. Jums tas ir jādara, pirms ir sākusies lietas sagatavošana izskatīšanai. Tiesu iestādēm ir jūs jāinformē par šīm tiesībām. Jūs varat kļūt par civilprasītāju kriminālprocesā, ceļot prasību vai nu mutiski, vai rakstiski. Taču jums ir jānorāda zaudējumi, par kuriem tiek prasīta atlīdzība, kā arī prasības pamatojums un pierādījumi, kas apliecina jūsu prasību.

Pieteikumu var iesniegt prokuratūrā vai tiesā, kas izskatīs jūsu lietu pēc būtības.

Tiesas spriedumā būs iekļauta arī norāde par zaudējumiem, kurus tiesa pārkāpējam ir uzdevusi atlīdzināt.

Ja jūs kriminālprocesā neesat civilprasītājs, jūs tomēr varat celt atsevišķu prasību civiltiesā par zaudējumu atlīdzināšanu.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man zaudējumus / izmaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt, ka man samaksā?

Ja ir spēkā esošs spriedums, ar kuru pārkāpējam ir uzdots jums atlīdzināt zaudējumus, viņam/viņai tas ir jādara un jums tāpēc nav jāveic nekādas papildu darbības. Ja pārkāpējs nesamaksā, jūs varat lūgt sprieduma piespiedu izpildi.

Lai to izdarītu, jums spriedums, ar kuru jums tiek piešķirta kompensācija, ir jāiesniedz tiesu izpildītājam. Tiesu izpildītājs veiks tiesas lēmuma izpildi un informēs jūs par to, kas jums būtu jādara turpmāk.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Kādi ir nosacījumi?

Valsts var izmaksāt jums kompensāciju, ja pastāv zināmi nosacījumi.

Ja pārkāpējs ir maksātspējīgs vai atrodas bezvēsts prombūtnē, valsts var izmaksāt jums kompensāciju, ja vien jūs iesniedzat pieteikumu par finansiālu kompensāciju. Jums ir jāiesniedz pieteikums viena gada laikā. Datums, no kura sāk skaitīt minēto termiņu, ir atkarīgs no tiesu iestāžu noteiktā risinājuma.

Ja pārkāpējs nav zināms, jums pieteikums par finansiālas kompensācijas saņemšanu ir jāiesniedz trijos gados no nodarījuma izdarīšanas dienas, izņemot gadījumus, ja jums kompensāciju pilnā apmērā ir izmaksājis apdrošinātājs.

Jūs varat iesniegt pieteikumu par finansiālās kompensācijas izmaksāšanu avansā. Lai to izdarītu, jums vispirms ir jāiesniedz pieteikums par finansiālās kompensācijas saņemšanu, kā minēts iepriekš. Avansa maksājumu var lūgt minētajā finansiālās kompensācijas pieteikumā vai 30 dienās pēc tam. Jums ir tiesības uz avansa maksājumu, ja jūs atrodaties nedrošā finansiālajā situācijā.

Ja jūsu pieteikums par zaudējumu atlīdzināšanu vai kompensāciju tiek noraidīts, jums ir jāatmaksā saņemtais avansa maksājums. Pieteikums par finansiālās kompensācijas saņemšanu ir jāiesniedz tiesā, kuras jurisdikcijā ir

jūsu dzīvesvieta.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Vajadzīgs. Finansiālu kompensāciju piešķir pēc pieprasījuma, ja esat cietis mēģinājumā izdarīt slepkavību vai slepkavību atbildību pastiprinošos apstākļos, fiziskā uzbrukumā, noziedzīgā nodarījumā, kas izdarīts ar nodomu un kura rezultātā nodarīti miesas bojājumi, izvarošanā, seksuālās darbībās ar nepilngadīgo vai seksuālā uzbrukumā, cilvēku tirdzniecībā vai nepilngadīgo tirdzniecībā, teroristu nodarījumā vai jebkurā citā vardarbīgā nodarījumā, kas izdarīts noziedzīgā nolūkā.

Jūs varat saņemt finansiālu kompensāciju, ja kāds no iepriekš minētajiem nodarījumiem ir izdarīts Rumānijas teritorijā un jūs esat Rumānijas pilsonis, ārvalstu pilsonis vai bezvalstnieks, kurš likumīgi uzturas Rumānijā, Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis, kurš nozieguma izdarīšanas brīdī likumīgi atradās Rumānijā, vai ārvalstnieks vai bezvalstnieks, kurš uzturas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā un nozieguma izdarīšanas brīdī likumīgi atradās Rumānijā.

Kompensāciju piešķir tikai tad, ja esat nosūtījis lietu kriminālizmeklēšanas iestādēm 60 dienu laikā no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienas. Ja cietušais fiziski vai garīgi nav spējis informēt kriminālizmeklēšanas iestādes, 60 dienu termiņu skaita no dienas, kad beidzas šī nespēja.

Ja esat jaunāks par 18 gadiem, jums nav pienākuma ziņot par noziegumu kriminālizmeklēšanas iestādēm; jūsu likumīgais pārstāvis to var darīt jūsu vārdā. Ja jūsu juridiskais pārstāvis noteiktajā termiņā nav iesniedzis pieteikumu finansiālas kompensācijas saņemšanai, šos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad esat sasniedzis 18 gadu vecumu.

Gadījumā, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir zināms, jums var piešķirt finansiālu kompensāciju, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- jūs pieprasījāt finansiālu kompensāciju viena gada laikā;
- jūs esat cēlis civilprasību kā civilprasītājs kriminālprocesā, ja vien lieta nav slēgta;
- noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir maksātnespējīgs vai nav atrodams;
- jūs no apdrošināšanas sabiedrības neesat saņēmis pilnu kompensāciju par nodarīto kaitējumu.

Ja nespējat iesniegt prasību par finansiālu kompensāciju, viena gada termiņu aprēķina no dienas, kad šī nespēja beidzās.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav zināms, jūs varat pieprasīt finansiālu kompensāciju 3 gadu laikā no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienas.

Jums ir tiesības uz finansiālu kompensāciju par šādām nozieguma rezultātā nodarītā kaitējuma kategorijām: hospitalizācija un citi medicīniskie izdevumi; būtisks kaitējums, kas radies cietušā aktīvu iznīcināšanas vai degradācijas rezultātā vai tāpēc, ka aktīvi ir padarīti nelietderīgi vai cietušajam ir atņemtas īpašumtiesības nozieguma rezultātā; ieguvumi, kas jums ir atņemti nozieguma dēļ.

Ja esat mirušās cietušās personas pārdzīvojušais laulātais, bērns vai apgādājamais, jums ir tiesības uz finansiālu kompensāciju par bērnu izmaksām un uzturlīdzekļiem, kas cietušajam ir atņemti nozieguma dēļ.

Jūs varat pieprasīt arī finansiālu kompensāciju par nozieguma rezultātā nodarītu psiholoģisko kaitējumu.

Lai segtu neatliekamas vajadzības, jūs varat saņemt avansa maksājumu par finansiālo kompensāciju vaučera veidā. Vaučeri tiek piešķirti par summu, kas vienāda ar 5 minimālajām pamatalgām katrā valstī, kas noteikta tajā gadā, kurā jūs pieprasāt avansu. Vaučerus izmanto vienīgi, lai segtu izdevumus par pārtiku, izmitināšanu, transportu, zālēm un sanitārajām precēm, kā arī par higiēnas precēm un personīgai lietošanai paredzētiem priekšmetiem, un tos izplata ar kompetento valsts iestāžu, kā arī apvienību un fondu, kas darbojas cietušo aizsardzības un sociālās palīdzības jomā, starpniecību. Finansiālās kompensācijas avanss vaučera veidā ir jāatmaksā.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Ja krimināltiesa neapmierina civilprasību, jūs par zaudējumu atlīdzināšanu varat celt atsevišķu prasību civiltiesā.

Ja krimināltiesa nospriež, ka nodarījums nav noticis vai ka to nav izdarījusi persona, pret kuru jūs esat iesniedzis sūdzību, jums nav tiesību pieprasīt zaudējumu atlīdzību ne krimināltiesā, ne atsevišķā civilprasībā, jo krimināltiesas spriedumam ir *res judicata* spēks civiltiesā.

Ja jūs neesat civilprasītājs kriminālprocesā, jūs varat iesniegt atsevišķu prasību civiltiesā krimināllietas iztiesāšanas laikā vai pat pēc tās, ievērojot vispārējos noilguma termiņus.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas pieteikumu?

Jā, noteiktos apstākļos. Jūs varat iesniegt pieteikumu par finansiālās kompensācijas izmaksāšanu avansā. Lūdzam skatīt atbildi uz jautājumu par avansa maksājumiem.

Jūs varat arī saņemt avansa maksājumu par finansiālu kompensāciju vaučera veidā, lai segtu steidzamas vajadzības. Vaučeri tiek piešķirti par summu, kas vienāda ar 5 minimālajām pamatalgām katrā valstī, kas noteikta tajā gadā, kurā jūs pieprasāt avansu. Vaučerus var izmantot tikai, lai segtu izdevumus par pārtiku, izmitināšanu, transportu, zālēm un sanitārajām precēm, kā arī par higiēnas precēm un personīgai lietošanai paredzētiem priekšmetiem. Vaučerus izplata ar kompetento valsts iestāžu, kā arī apvienību un fondu, kas darbojas cietušo aizsardzības un sociālās palīdzības jomā, starpniecību.

■ Lapa atjaunināta: 09/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.